

KAMU İDARELERİ İLE KİŞİLER ARASINDA YAPILAN SÖZLEŞMELERE AİT NÜSHALARIN TAMAMI DAMGA VERGİSİNE TABİ OLACAK MI?

Ayrıca Damga Vergisine tabi kağıtdan beklenen işlevsellik ispat fonksiyonu ise, sözkonusu işleme taraf olan idare veya kişiler, kağıtlardan birden fazla nüsha çoğaltıp çok daha fazla sayıda nüsha bulundurmaları halinde ilgili nüshalardan bir tanesi bile her şeyi ispat etmeye kafi iken, onların bu kadar fazla Damga Vergisi ödemesi yapmaları manasına gelmeyecektir. Kağıtları nüshaların bütünü şeklinde düşünmemiz gerekmekte olup, imzalı bir tane nüsha, bütün nüshalar adına her türlü hukuki neticeyi doğurabileceğinden ve ispat özelliği olduğundan dolayı, diğer nüshaların kullanım amacı onların suret mahiyeti almasına neden olacaktır.

I. GİRİŞ

Bilindiği gibi resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtlardan 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun ilgili maddeleri gereğince damga vergisine tabidir ve sözkonusu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtların birden fazla olması halinde her bir nüshanın ayrı ayrı yoksa söz konusu işlem için tek bir Damga Vergisi mi kesileceği tartışmalı bir konudur. Bu makalemizde tartışma ihtiva eden söz konusu duruma açıklık getirmeye çalışılacaktır.

Bilindiği gibi 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tablonun I. Akitlerle ilgili kağıtlardan A-1-Mukavelenameler, taahhütnameler ve temlik nameler binde 7,5 oranında Damga Vergisine tabidir.

Damga Vergisi, kağıtlar üzerinden alınmakta olup, kağıtlar terimi, yazılıp

imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeleri ifade etmektedir. Dolayısıyla, kağıtların damga vergisine tabi olabilmesi iki özelliği aynı anda taşımasına bağlıdır. Bir kağıt hem belli bir usulle düzenlenecek hem de bir hususu ispat edecek. Bu iki unsuru aynı anda sağlayamadığında, Damga Vergisinin de

ortaya çıkmayacağı, konusunun oluşmayacağı bir gerçektir.

II. NÜSHALARIN İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ KARŞISINDA DURUMU

Konu ile ilgili olarak 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 1 inci maddesinde;

"Bu kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtlar Damga Vergisine tabidir. Bu kanundaki kağıtlar terimi, yazılıp imzalamak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle işlenen düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılma suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade eder."

3 üncü maddesinde:

"Damga Vergisinin mükellefi kağıtları imza edenlerdir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların Damga Vergisini kişiler öder..."

5 inci maddesinde:

"Bir nüshadan fazla düzenlenen kağıtların her nüshası ayrı ayrı miktar veya nispette Damga Vergisine tabidir. Şu kadar ki, poliçe ve emre yazılı ticari senetlerin yalnız tedavüle çıkarılan nüshaları vergiye tabi tutulur."

26 ncı maddesinde:

"Resmi dairelerin ilgili memurları kendilerine ibraz edilen kağıtların Damga Vergisini aramaya ve vergisi hiç ödenmemiş veya noksan ödenmiş olanları bir tutanakla tespit etmeye veya bunları tutanağı düzenlemek üzere, vergi dairesine göndermeye mecburdurlar."

Hükümleri yer almaktadır.

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 5 inci maddesi hükmüne göre bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtların her nüshası ayrı ayrı aynı miktar ve nispette Damga Vergisine tabidir. Damga Vergisinin tahsiline ilişkin sorumluluklar ise Kanun'un muhtelif maddelerinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu maddelerden konu ile ilgili olan madde ise "Resmi Dairelerin Mecburiyeti" başlıklı 26 inci maddedir. 26 ncı madde hükmüne göre ise Resmi dairelerin ilgili memurları sadece kendilerine ibraz edilen kağıtların Damga Vergisinden

sorumlu tutulabilirler. Hangi işlemlere ilişkin kağıtların hangi mercilere kaç nüsha olarak ibraz edileceği hususunun ise ilgili mevzuatlarında belirtilmiş olması gerekir.

Bu konuya ilişkin düzenlemelerden bir tanesi de 31.12.2005 tarih ve 26041 sayılı 3. Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan "Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği"dir. İlgili Yönetmeliğin "Taahhüt Dosyası" başlıklı 6 ncı maddesinde aynen:

" İhale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ödemelerde; onay belgesi, ihale komisyonu kararı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesine göre doğrudan temin usulüyle ihale komisyonu kurulmadan yapılan alımlarda piyasa fiyat araştırması tutanağı (Örnek:2) veya söz konusu maddenin a, b ve c bentleri kapsamında tek kaynaktan yapılan alımlara ilişkin olarak ihale mevzuatında belirlenen standart form, sözleşme yapılması halinde

sözleşme ve Bakanlıkça gerekli görülen diğer belgeleri kapsayan taahhüt dosyası, ödemedен önce veya ilk hakedişle birlikte biri asıl diğeri onaylı suret olmak üzere iki nüsha (taahhüt olunan işin bedeli bir defada tahakkuk ettirildiği takdirde bir nüsha) olarak muhasebe yetkilisine verilir.

Taahhüt dosyasının asıl nüshası, ödeme belgesinin Sayıştaya gönderilecek nüshasına bağlanır. Ancak, mal ve hizmet alımları ile yapım işi bedellerinin bir defadan fazla tahakkuk ettirilmesi halinde, diğer ödemelerde Yönetmeliğin ilgili maddesinde sayılan belgelerden taahhüt dosyası dışındaki belgeler bağlanır. Taahhüt dosyasının onaylı sureti ise, bir defadan fazla tahakkuk ettirilen hakediş ödemelerinin kontrolü için muhasebe biriminde saklanır." Hükümü yer almaktadır.

Bu hükme göre; 488 sayılı Kanun'un 26 ncı maddesindeki "Resmi Dairelerin ilgili memurları" olan muhasebe yetkilileri ve gerçekleştirme görevlileri ihale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ödemelerde alım ve işlere ait sözleşmenin aslını aramak zorundadırlar. Başka bir ifade ile sözleşmenin bir nüshasını almak ve daha sonra Sayıştaya gönderilecek belgeler arasına koymak zorundadırlar. İşin bedeli bir defada tahakkuk ettirilmiyorsa sonraki hak ediş ödemelerinin kontrolü için onaylı bir suret de almak zorundadırlar.

Onaylı suretler nüsha sayılmayıp Damga Vergisine tabi tutulmayacakları ve muhasebe yetkililerine sözleşmenin sadece bir nüshasının ibraz zorunluluğu olduğu için 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 26 ncı maddesi hükmü gereğince, gerçekleştirme görevlileri ve muhasebe yetkilileri kendilerine ibraz edilen sözleşme nüshasının (sözleşme aslının) Damga Vergisini aramak ve tahsil etmek zorundadırlar. Sözleşme birden fazla nüsha olarak düzenlenmiş olsa bile bütün nüshaların gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilisine ibraz edilmesi zorunluluğu bulunmadığından ibraz edilmeyen nüshaların Damga Vergisinden gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilileri sorumlu tutulamazlar.

III. SONUÇ

Ayrıca Damga Vergisine tabi kağıtdan beklenen işlevsellik ispat fonksiyonu ise, sözkonusu işleme taraf olan idare veya kişiler, kağıtlardan birden fazla nüsha çoğaltıp çok daha fazla sayıda nüsha bulundurmaları halinde ilgili nüshalardan bir tanesi bile her şeyi ispat etmeye kafi iken, onların bu kadar fazla Damga Vergisi ödemesi yapmaları manasına gelmeyecektir. Kağıtları nüshaların bütünü şeklinde düşünmemiz gerekmekte olup, imzalı bir

tane nüsha, bütün nüshalar adına her türlü hukuki neticeyi doğurabileceğinden ve ispat özelliği olduğundan dolayı, diğer nüshaların kullanım amacı onların suret mahiyeti almasına neden olacaktır.

Sonuç olarak; yukarıda yazılı hükümlere ve yapılan açıklamalara göre, birden fazla nüsha olarak düzenlenen ve bir nüshası dışında kalıp ilgili sorunlara ibraz edilmesi mecburiyeti olmayan diğer nüshaların Damga Vergisinden gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilileri sorumlu tutulamazlar. Gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilisinin sorumluluğu kendilerine ibraz edilen nüsha sayısı ile sınırlıdır. Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne göre sözleşmenin bir nüshasının ibrazı yeterli olduğundan ve sadece bir nüsha ibraz edildiğinde gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilisinin sorumluluğu kendilerine ibraz edilen nüsha sayısı ile sınırlıdır.